

izjav (za natančnejšo predstavitev glej poglavje o retorični analizi pedagoškega diskurza):

- Ali izjava pospešuje ali ogroža sodelovalnost (oblikovanje znanja) pri pouku?
- Ali je izjava oblikovana tako, da potencialno ogroža integriteto sogovorca?
- V katerih vidikih (pozitivnem, negativnem, obeh) je ogrožena integriteta sogovorca?
- Katere vljudnostne strategije jezikovne rabe (pozitivna vljudnost, negativna vljudnost, posredna govorna dejanja) bi bile lahko uporabljene, da bi bila morebitna stopnja ogrožanja sogovorčeve integritete znižana?

Za ponazoritev na tem mestu navajamo še eno od podrobnejših opornih točk (več vljudnostnih strategij smo navedli v razdelku o vljudnosti):

Ali argument morebiti ne temelji na karikiranju protiargumentov? (Če ljudje postavljajo trditve iz resnih razlogov in so nam njihovi razlogi nedojemljivi, jih mogoče preprosto (še) ne razumemo.)

Te in njim podobne oporne točke pravzaprav le poglobljajo tisto, ki smo jo kot prvo navedli pri ponazoritvi vloge družbenega konteksta – kakšen odnos med sodelujočimi odraža oz. skuša oblikovati govor/tekst? Glede na izhodiščno predpostavko, da je kakovost interakcije temeljnega pomena za učinkovitost pedagoškega procesa, gre po našem mnenju za enega ključnih elementov pedagoškega diskurza.

Druga tema, ki jo moramo omeniti, je *etična (samo)podoba učiteljev*. O njej je bilo nekaj že povedanega ob vljudnostnih jezikovnih strategijah in retoričnih elementih pedagoškega diskurza (ob *ethosu* kot eni izmed vrst argumentov).² Na tem mestu etično (samo)podobo povezujemo še s problematiko pridobivanja/ohranjanja in povečevanja naklonjenosti ter pozornosti (benevolentnosti) učencev. Pozornost in minimalna izhodiščna naklonjenost sta pravzaprav ključna subjektivna predpogoja, da nekomu prisluhnemo in ga skušamo čim boljše razumeti. Prav iz njune subjektivnosti pa izhaja tudi nemoč neposrednega vpliva nanju. Tesno sta povezani z všečnostjo in ker so okusi različni, všečnost ni nekaj, kar bi lahko formalizirali. Težko je torej objektivno in univerzalno določiti, kakšni bi lahko bili učitelji, če bi želeli, da bi jih (vsi) učenci z veseljem in naklonjenostjo

2 Glejte zlasti str. 53–68.